

ACROTISM

TIME : 2 hrs.

MARK : 50

Instruction : 1) All questions are compulsory
2) Figures to the right indicate full marks.

- Q.1 Explain the meaning of **any four** of the following terms in not less than five lines each :- 08
- i) R R Bs
 - ii) Hyper Markets
 - iii) Hypothecation
 - iv) Reinsurance
 - v) Ombudsman Scheme
 - vi) K. P. O.
 - vii) Coastal Shipping
- Q.2 Answr **any two** of the following :- 16
- a) Explain in brief banking system in India.
 - b) Explain the changing role of banks in today's comeptitive environment
 - c) Explain in brief various principles of insurance.
- Q.3 Answer **any two** of the following :- 16
- a) Explain the recent developments in the field of railways.
 - b) Explain the measures taken by the Govt. of India to promote Tourism and Hospitality Industry.
 - c) What are the factors responsible for the growth of organised retailing in India.

OR

- Q.3 Write short notes on **any two** :- 16
- i) Merchant Banking
 - ii) Organised Vs. Unorganised Retailing
 - iii) Career options in Tele communication
 - iv) Recent Developments in Civil Aviation

Q.4 Case Study :
Sadanandan retired from service last year. After retirement, as expected, he is facing financial problem with rise in cost of living. These days he looks a worried man. He has received a letter from his bank informing that bill payments via ECS (Electronic Clearing System) to utility service providers like MTNL, Reliance Energy etc. now attract a bank fee Rs. 120 per year for each service provider.

Sadanandan has been paying four bills viz, MTNL, Reliance Energy, LIC and Mahanagar Gas via ECS. He will now have to pay this bank Rs.600 per year as a fee to pay bills. He tells himself why should I continue to use ECS facilities when dropping a cheque in a drop box does not cost me a paisa? Moreover ECS cuts down on paper work for banks. In that case why charge a fee for the same? He decides not to shell out extra amount to pay his service providers.

Questions :

- a) Is this new fee levied by the bank in accordance with RBI guidelines? 05
- b) In case a customer decides to fight what course of action is open to him? 05

- सूचना :- १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

- प्र.१ खालीलपैकी कोणत्याही चार संज्ञांचे स्पष्टीकरण प्रत्येकी सुमारे पाच ओळीत करा : ०८
- १) प्रादेशिक ग्रामीण बँका
 - २) सर्व वस्तु विकणारे बाजार
 - ३) तारण (Hypothecation)
 - ४) पुनर् विमा
 - ५) लवाद / मध्यस्थ पध्दति
 - ६) ज्ञान प्रक्रिया बाह्य स्रोत
 - ७) किनारी वहातूक
- प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा : १६
- अ) भारतीय बँकींग पध्दति थोडक्यात स्पष्ट करा.
 - ब) आजच्या स्पर्धात्मक वातावरणात बँकांची बदलती भूमिका स्पष्ट करा.
 - क) विम्याची विविध तत्वे थोडक्यात स्पष्ट करा.
- प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा : १६
- अ) रेल्वे वहातूक क्षेत्रातील आताच्या विकासात्मक गोष्टी स्पष्ट करा.
 - ब) भारतीय सरकारने पर्यटन व आदरातिथ्य उद्योगासाठी केले गेलेले उपाय स्पष्ट करा.
 - क) भारतातील संघटित विपणनातील वाढीला जबादार घटक स्पष्ट करा.

किंवा

- प्र.३ टीपा लिहा :- (कोणतेही दोन) १६
- १) व्यापारी बँकींग
 - २) संघटित व असंघटित किरकोळ व्यापारातील फरक
 - ३) तारेच्या सहाय्याने दळणवळण क्षेत्रातील व्यवसाय संधी
 - ४) नागरी विमान वहातूक क्षेत्रातील अलिकडील विकास

- प्र.४ कार्यानुभुव :

मागच्या वर्षी सदानंदन नोकरीतून निवृत्त झाले. वाढत्या रहाणीमान खर्चामुळे निवृत्ती नंतर सदानंदन ठरल्याप्रमाणे आर्थिक समस्यांना तोंड देवू लागले. सध्या ते एक काळजीग्रस्त व्यक्ति दिसतात. त्यांना बँकेकडून एक पत्र मिळाले. त्यात बँकेने या पुढे सेवा पुरविण्यासाठी रु.१२०/- प्रतिवर्षी याप्रमाणे प्रत्येक सेवेवर आकारली जाणार असल्याचे कळवले आहे. उदा. इलेक्ट्रॉनिक क्लिअरिंग पध्दतीमुळे टेलीफोन बील, वीज बीले अदाकरण्यासाठी इत्यादी.

सदानंदन त्या इसीएस् सेवेमार्फत चार बिले भरतात. ती टेलिफोन बील, गॅस बील, वीज बील व आयुर्विमा हप्ता. त्यांना आता बँकेला रु.६००/- सेवा आकार द्यावा लागणार आहे. ते स्वतःशीच बोलतात की वरील बीलांसाठी धनादेश देवून फुक्कट काम होत असतांना उगाचच सेवा कर बँकेला का द्यावा? त्यांनी विचार करून निर्णय घेतला की ही जादा रक्कम सेवा पुरविण्यासाठी द्यायची नाही.

प्रश्न :

- अ) बँकेने आकारलेला सेवा कर हा भारतीय रिझर्व बँकेच्या मार्गदर्शक तत्वाप्रमाणे आहे काय ?